

Högre utbildning i utveckling – Bologna processen i svensk belysning. Ds 2004.2

Agronomförbundet har tagit del av förslaget och har följande synpunkter. Förbundet har valt att koncentrera sitt ställningstagande till kapitel fyra i det remitterade förslaget.

Att harmonisera och göra utbildningssystemen i Europa mer jämförbara är i grunden en bra tanke, men Agronomförbundet anser att förlusten av yrkestiteln är ett för högt pris att betala för denna harmonisering. Frågan Agronomförbundet ställer sig är huruvida denna förändring leder till en ökad kvalitet eller om det bara är en fråga om harmonisering inom EU. En förändringsprocess främsta drivkraft bör vara att öka kvalitén och förbättra utbildningen. Ett borttagande av yrkestiteln agronom gynnar inte detta. Anpassningen enligt Bologna processen måste ske med ett behållande av agronomexamen.

Agronomutbildningen är tvärvetenskaplig och har bredd såväl som djup. Formandet av agronomen sker under hela utbildningen och agronomexamen är den gemensamma grunden i agronomernas viktiga nätverk. Agronom är en identitet som bl.a. skapas genom den gemensamma utbildningsorten och de gemensamma erfarenheter som skapas under studietiden. Identiteten skapas under hela utbildningen, inte under en specifik kurs. Gemensamma kurser och andra specifika inslag under utbildningen, såsom praktik, ger ett innehåll till agronomtiteln. En agronomtitel står för ett kunnande om jordbrukets förutsättningar, såväl praktiskt och teoretiskt. Identiteten är kopplad till ett kunskapsinnehåll, en plats, ett övergripande perspektiv, värderingar och erfarenheter. I remissen framförs den starka yrkeskollegiala känslan bland agronomer som ett argument för att en förlorad yrkestitel inte skulle få någon stor verkan. Agronomförbundet slår fast att så inte är fallet. Bland agronomer utgör titeln det yttersta beviset för en gemensam kärna och identitet, som på många sätt är grunden för det nätverk som finns inom yrkeskåren. Att framföra dessa argument i en akademisk debatt kan vara svårt då man tenderar att bedöma kvalitéer utifrån akademiska meriter och inte tillåts ta hänsyn till som synes känslomässiga argument. Dessa argument är dock av stort intresse för en hel yrkeskår och kan således inte förringas.

Att i en tid då många naturvetenskapliga utbildningar har svårt att fylla sina utbildningsplatser och utbudet av utbildningar är stort och mångfacetterat propagera för ett borttagande av inarbetade yrkestitlar förefaller oss högst märkligt, även i ljuset av fördelarna med en harmonisering av utbildningssystemet. För att öka attraktionskraften hos presumtiva studenter måste yrkestiteln agronom finnas kvar som en konkurrensfördel. Det är lättare att kommunicera till studenter vad utbildningen innebär om yrkestiteln kvarstår. Tilläggas bör också att det är lättare att rekrytera studenter från studieovana hem till ett yrkesprogram ”där man blir något”. Ett bra exempel på betydelsen av yrkestiteln är borttagande och återinförandet av jägmästartiteln. Antalet sökande minskade drastiskt då jägmästarexamen togs bort och öka igen kraftigt då examen återinfördes.

Av utredningen framgår att man, för att bilda sig en uppfattning om Agronomens arbetsmarknad, har ”översiktligt studerat utlysta tjänster” där man söker agronomer. Att

utifrån denna ”undersökning” slå fast att agronomer inte är unika och att deras kompetens står att finna på andra håll är mycket anmärkningsvärt, för att inte säga chockerande! Arbetsmarknaden efterfrågar agronomens kompetens. Problemet är att det inte finns yrkesverksamma agronomer i den omfattning som behövs vilket innebär att man också har börjat söka ”motsvarande kompetens” för att fylla lediga tjänster. Som exempel på att agronomer är efterfrågade kan nämnas att en utredning från Civilekonomerna visar att agronomer med ekonomiinriktning återfinns på andra plats, bakom studenter från Handelshögskolan, när det gäller hur lätt studenterna får jobb efter examen.

Avslutningsvis vill vi instämma i det remissvar som lämnats från fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap vid SLU. Att ha både generella såväl som yrkesexamina är en styrka. Agronomförbundet instämmer i att utredningen är inkonsekvent i sin bedömning av vilka yrkesexamina som ska behållas. Agronomutbildningen kan i många lägen jämföras med civilingenjörsprogrammen. Agronomutbildningens innehåll utvecklas i ett kontinuerligt växelspel mellan vetenskaplig forskning och praktiska tillämpningsområden inom livsmedelsproduktion, resurshushållning, miljöanpassning, djurhållning etc. Genom att behålla yrkesexamen får man en garanti för att detta samspel upprätthålls.

Agronom som yrkesexamen är starkt. Anpassningen till Bologna-processen måste ske med ett bibehållande av agronomexamen.

Björn Forss, ordf
Projektledare
Delaval International AB

Christer Yrjas
Lantbrukskonsulent
Länsstyrelsen i Stockholm

Inga-Lill Saltzman
Ekonomirådgivare
Hushållningssällskapet Skaraborg

Anna Johansson
Technical management assistant
Syngenta, Köpenhamn

Lena Westerlund-Lind
Doktorand i företagsekonomi
Sveriges Lantbruksuniversitet

Teresa Kalisky
Regionplanerare, vattenfrågor
Stockholms läns landsting

Ulrich Nitsch
Professor emeritus, SLU
Lantbrukets informationslära

Anna Mårtensson
Professor i markvetenskap
Sveriges Lantbruksuniversitet